

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTO 2021–2023 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

(Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento kodas 302610311)

I SKYRIUS MISIJA

Saugoti visuomenės sveikatą, mažinti psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlą ir paklausą, užtikrinti tarpinstitucinį koordinavimą bei atsižvelgiant į naujus iššūkius ir remiantis mokslu grįstais įrodymais dalyvauti formuojant valstybės politiką psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos ir paklausos mažinimo srityse

II SKYRIUS VEIKLOS PRIORITETAI

1. KOKYBIŠKOS PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCINĖS VEIKLOS KOKYBIŠKAS UŽTIKRINIMAS NACIONALINIŲ MASTŲ

Atsižvelgiant į Europos narkotikų ir narkomanijos centro ir kitų tarptautinių organizacijų rekomendacijas bei siekiant užtikrinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybę, Lietuvoje diegiami Europos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartai. Europos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartų diegimas – tai integruotas ir kompleksinis požiūris į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją, skatinant įrodymais grįstos prevencijos diegimą ir taikymą bei tobulinant specialistų, dirbančių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos srityje, kompetencijas.

2020 m. buvo intensyviai įgyvendinamas tarptautinis projektas „Efektyvių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos rezultatų kūrimas visoje Europoje, pagrįstas prevencijos sistemų analize ir plačiu profesiniu mokymu“ – daugumoje savivaldybių buvo organizuoti mokymai skirti kokybiškos ir mokslu grindžiamos prevencijos įgyvendinimui. Be to, išverstos ir viešintos Europos prevencijos tyrimų draugijos paskelbtos įžvalgos dėl neefektyvių ir galimai žalingų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos metodų, kurioms pritaria Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras.

Planuojamais metais bus tęsiamas Europos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės standartų diegimas, tobulinant savivaldybių, kuriose nebuvo organizuoti mokymai, specialistų kompetencijas. Be to, bus orientuojamasi į veiksmingų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos metodų taikymą – specialistų kompetencijų tobulinimas regionuose vietos lygmeniu, žinių ir įrankių suteikimas, kaip saugiai, nesukeliant žalos tikslinei grupei vykdyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją.

2. EFEKTYVIOS ŪKIO SUBJEKTŲ PRIEŽIŪROS UŽTIKRINIMAS BEI ADMINISTRACINIŲ E-PASLAUGŲ TEIKIMO PLĖTRA

Siekiant ūkio subjektų priežiūros funkcijų efektyvumo alkoholio produktų, tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių priežiūros srityje, išskirtinis dėmesys bus skiriamas didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu. Plačiau bus taikomas atitikties deklaravimo institutas – didės atveju, kada mažos rizikos grupei priklausantiems ūkio subjektams taikoma

atitikties deklaracija, skaičius. Taip pat, mažinant administracinę našą ūkio subjektams bus siekiama sumažinti planinio patikrinimo trukmę.

Kadangi viena aktualiausių problemų Lietuvoje išlieka didelis alkoholio prieinamumas, todėl bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis, bus skiriamas dėmesys tam, kaip ūkio subjektai laikosi sutrumpinto prekybos alkoholiu laiko, amžiaus, nuo kurio leidžiama įsigyti alkoholinius gėrimus, reikalavimų.

Siekiant sumažinti ypač tarp vaikų ir paauglių paplitusį elektroninių cigarečių vartojimą, bus įgyvendinamos priemonės, leisiančios geriau užtikrinti prekybos elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildomosiomis talpyklomis nuotoliniu būdu, reklamos draudimo laikymąsi. Priežiūros veiksmai, bus skiriami internetinės erdvės, susijusios su elektroninių cigarečių ir jų pildyklių nuotoline prekyba, reklama veiksmingam stebėjimui, atvejų tyrimui bei atitinkamų atsako priemonių taikymui.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų pasiūlos mažinimas glaudžiai sietinas su prekursorių bei narkotinių ir psichotropinių medžiagų, naudojamų pramonėje, teisėtos apyvartos efektyvia kontrole, nesukeliant papildomos naštos verslui. Prekyba prekursoriais bei kai kuriomis narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, naudojamomis pramonėje, nėra uždrausta. Globali bei įvairiapusė ekonomika, o taip pat didėjantis teisėtas cheminių medžiagų naudojimo mastas, įpareigoja siekti aukšto priežiūros funkcijų veiksmingumo.

2021 m. planuojama aktyviai vykdyti mokymus ir konsultacijas subjektams, parengti būtiną metodinę medžiagą verslui. Ir toliau bus vystomos modernios priemonės įmonių veiklos stebėsenai vykdyti. Siekiant ugdyti sąmoningą bei atsakingą verslą plačiau bus taikomas atitikties nustatytiems reikalavimams deklaravimas. Šiomis vykdomomis priemonėmis bus siekiama, kad teisėtai veiklai cheminės medžiagos būtų naudojamos tik tais tikslais ir tais kiekiais, kurie būtini subjektų veiklai užtikrinti ir vystyti. Tam jau yra inicijuota ir pradėta kurti bendra tarpinstitucinė prekursorių kontrolės priežiūros sistema bei tęsiami teisėkūros procesų tobulinimo veiksmai. Ypatingas dėmesys bus skiriamas įvertinti vykdomų priemonių efektyvumą, o gauti rezultatai bus panaudoti priemonių funkcionalumui didinti.

Administracinių paslaugų teikimo gerinimas orientuotas į sutrumpintą paslaugų teikimo trukmę. Efektyvinant administracinių paslaugų teikimą ir mažinant administracinę našą ūkio subjektams didžiausias dėmesys bus skiriamas elektroninių paraiškų sukūrimui naujų rūšių licencijoms įsigyti. Galimybė pateikti paraiškas elektroninėje erdvėje ūkio subjektams užtikrins paprastą, patogų ir greitą paraiškos pildymą ir dokumentų pateikimą neišeinant iš namų. Taip pat, bus tęsiami tabako gaminių ir alkoholinių gėrimų gamybos ir realizavimo, etilo alkoholio pardavimo ir panaudojimo el. ataskaitų teikimo modernizavimo ir funkcionalumo didinimo darbai.

3. INOVATYVIOS STEBĖSENOS PLĖTRA

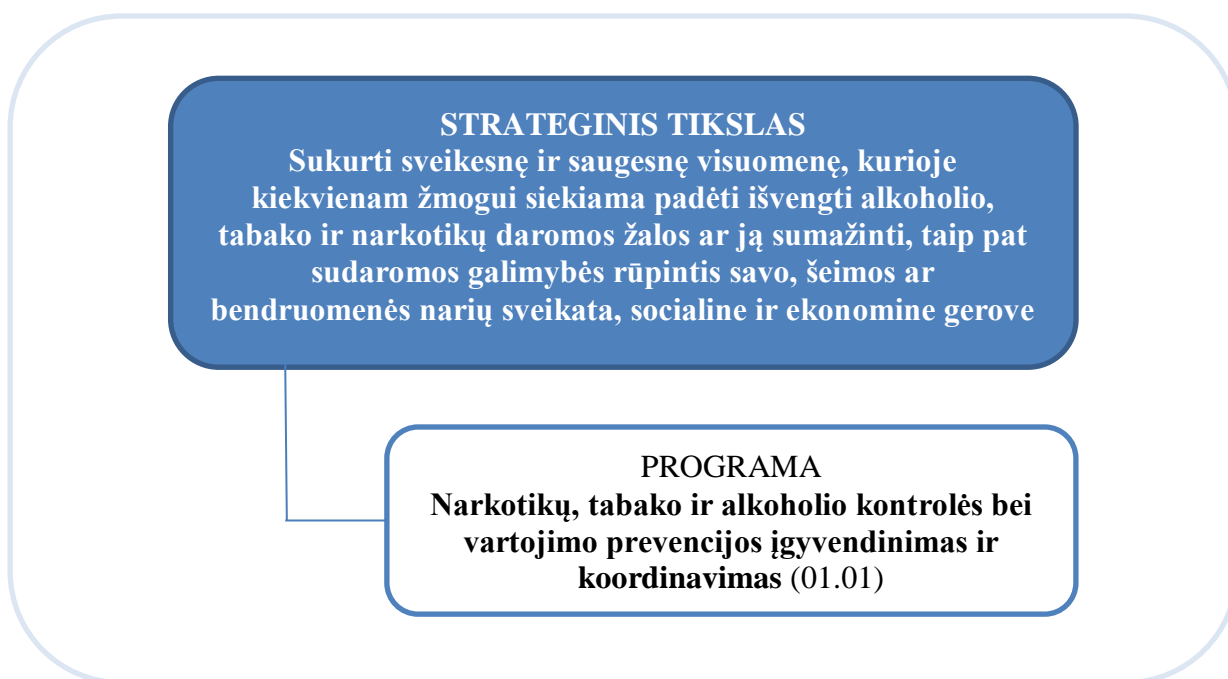
Nuolatinė, patikima stebėseną leidžia formuoti įrodymais ir faktais grįstą psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės bei vartojimo prevencijos politiką. Vykdamas Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo Reitox funkcijas, renkami duomenys, kurie leidžia įvertinti esamą su narkotikų vartojimu ir jo pasekmėmis susijusią informaciją Lietuvoje bei planuoti prevencines bei žalos mažinimo priemones.

COVID-19 pandemijos metu buvo vertinama taikytų ribojimo priemonių įtaka narkotikų vartojimo paplitimui bei įpročių pokyčiams, sveikatos, žalos mažinimo paslaugų teikimui ir narkotikų prieinamumui. Atlikto vertinimo rezultatai buvo skelbiami visuomenei, aptariami su ekspertais / specialistais bei pateikti Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centrui, bendram Europos konteksto įvertinimui. 2020 m. IV ketv. – 2021 m. I ketv. planuojamas pakartotinis COVID-19 sukeltų padarinių, „išmoktų pamokų“ bei naujai įdiegtų metodų, teikiant paslaugas nuo narkotikų priklausomiems asmenims, vertinimas.

2021 m. kaip prioritetine sritimi yra numatyta tęsti ir plėsti vykdomų inovatyvių tyrimo metodų taikymą - įgyvendinti nuotekų, likučių švirkštuose, internetinį tyrimus bei atlikti psichoaktyvių medžiagų vartojimo paplitimo bendrojoje populiacijoje tyrimą (GPS). Naujais metodais surenkama informacija papildo tradiciniais būdais renkamus duomenis, rezultatai yra greičiau apdorojami, vadinasi, galima greičiau numatyti besiformuojančias grėsmes ir į jas reaguoti. Be to, leidžia geriau suprasti narkotikų vartotojo poveikslą, suteikia vertingos, objektyvios informacijos apie vartojamas medžiagas, rizikingą elgseną. Lietuvoje naudojant naujus metodus, tyrimai buvo pradėti vienoje iš pirmųjų Europos šalių, todėl jau galima lyginti kelerių metų tendencijas. Nuotekų tyrimo pakartojimas kelis kartus per metus ir likučių švirkštuose tyrimo plėtra į kitus Lietuvos miestus – suteiktų dar daugiau vertingos informacijos, analizuojant tokį paslėptą ir stigmatizuotą reiškinį, kaip narkotikų vartojimas.

III SKYRIUS STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

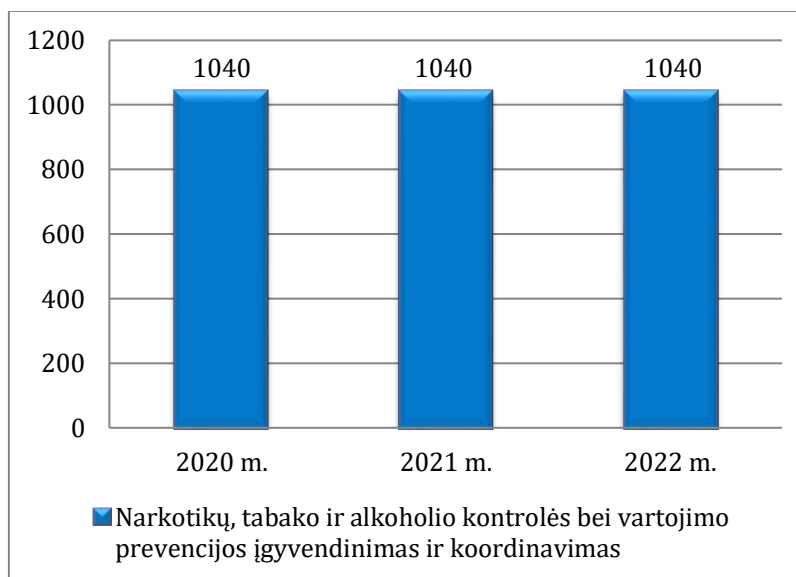
1 grafikas. 2021–2023 m. planuojamas strateginis tikslas ir jam įgyvendinti numatoma programa

1 lentelė. 2021–2023 metų asignavimų pasiskirstymas pagal programą (tūkst. Eur)

Programos kodas ir pavadinimas	2021 metų asignavimai				2022 metų asignavimai				2023 metų asignavimai			
	iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų		
		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti
		iš viso	iš jų DU			iš viso	iš jų DU			iš viso	iš jų DU	
01.01. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės bei vartojimo prevencijos įgyvendinimas ir koordinavimas	1040	1040	854	0	1040	1040	854	0	1040	1040	854	0
Viso asignavimų programai:	1040	1040	854	0	1040	1040	854	0	1040	1040	854	0

2 grafikas. 2021–2023 metų asignavimų pasiskirstymas pagal programą (tūkst. Eur)

STRATEGINIS TIKSLAS

Sukurti sveikesnę ir saugesnę visuomenę, kurioje kiekvienam žmogui siekiama padėti išvengti alkoholio, tabako ir narkotikų daromos žalos ar ją sumažinti, taip pat sudaromos galimybės rūpintis savo, šeimos ar bendruomenės narių sveikata, socialine ir ekonomine gerove

Strateginis tikslas apima keturias veiklos sritis:

- psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimą;
- narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalos mažinimą;
- psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos mažinimą;
- psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo ir jam mažinti skirtų priemonių efektyvumo stebėseną.

Psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimas

Psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimo sritis apima vienodai svarbias ir viena kitą papildančias prevencijos, ankstyvosios intervencijos, gydymo, psichologinės ir socialinės reabilitacijos, reintegracijos priemones, kuriomis siekiama išvengti ar pavėlinti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pradžią tarp jaunų žmonių, padėti žalingai vartojantiems ir (ar) priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims sėkmingai grįžti ir integruotis į visuomenę.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalos mažinimas

Žalos mažinimo priemonėmis yra siekiama mažinti rizikingą elgseną, susijusią su narkotikų vartojimu, infekcinių ligų plitimą, perdozavimą ir paskatinti asmenis, vartojančius narkotines ir psichotropines medžiagas, kreiptis į sveikatos ir socialinių paslaugų įstaigas. Svarbu užtikrinti žalos mažinimo priemonių koordinavimą, kurios leistų sumažinti rizikingą elgseną, susijusią su narkotikų vartojimu, infekcinių ligų plitimą, perdozavimo atvejų skaičių ir vykdyti šių priemonių efektyvumo stebėseną. Remiantis pasaulio ir Europos organizacijų ataskaitomis,

narkotikų vartojimas didėja ir situacija tiek pasauliniu, tiek Europos mastu jau ne tik kelianti susirūpinimą, bet grėsminga.

Psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos mažinimas

Alkoholinių gėrimų, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių pasiūlos ir prieinamumo mažinimas yra vienas iš svarbiausių aspektų siekiant mažinti šių žmogaus ir visuomenės sveikatai žalingų produktų vartojimą, būtent todėl valstybėje nustatyta speciali šių gaminių gamybos, laikymo ir pardavimo tvarka, numatanti įvairius apribojimus veiklai, susijusiai su alkoholiu ir tabaku – licencijos, asmenų, turinčių teisę įsigyti šiuos produktus, amžiaus ribojimai, trumpesnis prekybos laikas, reklamos ribojimai ir kt. Siekiant, kad šios valstybinio reguliavimo priemonės veiktų, būtina užtikrinti efektyvią ūkio subjektų, besiverčiančių minėta veikla, priežiūrą.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų pasiūlos mažinimas glaudžiai sietinas su prekursorių bei narkotinių ir psichotropinių medžiagų, naudojamų pramonėje, teisėtos apyvartos efektyvios kontrolės, nesukeliant papildomos naštos verslui, bei į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų stebėsenai taikomų priemonių įgyvendinimu. Prekyba prekursoriais bei į IV narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašą įtrauktomis medžiagomis, naudojamomis pramonėje, nėra uždrausta, nes jos dažnai naudojamos ir teisėtais tikslais, todėl siekiama, kad veiklai šios cheminės medžiagos būtų naudojamos tik teisėtais tikslais ir tik tais kiekiais, kurie yra būtini subjektų veiklai.

Įdiegta ir nuolat modernizuojama prekursorių teisėtos apyvartos kontrolės informacinė sistema (PTAKIS) leidžia efektyviai stebėti į oficialų sąrašą įtrauktų, į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų, o taip pat ir į IV narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašą įtrauktų medžiagų apyvartą Lietuvoje, kurios yra naudojamos teisėtose pramonės srityse, tačiau taip pat gali būti panaudotos nelegaliems narkotikams gaminti arba tiesiogiai naudojamos svaiginimosi tikslais. Siekiant, kad teisėtoje veikloje naudojamos medžiagos nepakliūtų į neteisėtą narkotikų gamybą, surinktų duomenų pagalba analizuojama šių medžiagų teisėto naudojimo sritis, veiklai vykdyti bei plėtoti būtini kiekiai, visi vykdomi apyvartos sandoriai, taip pat atsirandantys pokyčiai subjektų veiklos srityse.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas (toliau – Departamentas) dalyvauja gautos informacijos apie naujas rinkoje pasirodžiusias psichoaktyvias medžiagas apsikaitime, apie kurias informacija buvo gauta per Ankstyvojo perspėjimo sistemą (angl. *Early warning system, EWS*) iš Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (ENNSC) arba iš kitų atsakingų, kontrolę vykdančių institucijų, ir koordinuoja šios informacijos apsikaitimą tarp kompetentingų institucijų bei siūlo priemones, labiausiai tinkamas stebimų psichoaktyviu efektu pasižyminčių medžiagų kontrolei užtikrinti. Greitas informacijos apie naujas psichoaktyvias medžiagas gavimas ir perdavimas valstybėms narėms bendradarbiaujant per Ankstyvojo perspėjimo sistemą leidžia operatyviai identifikuoti, įvertinti medžiagas ir su tuo atsiradusias grėsmes, nustatyti ir taikyti kontrolės priemones naujoms psichoaktyvioms medžiagoms mūsų šalyje.

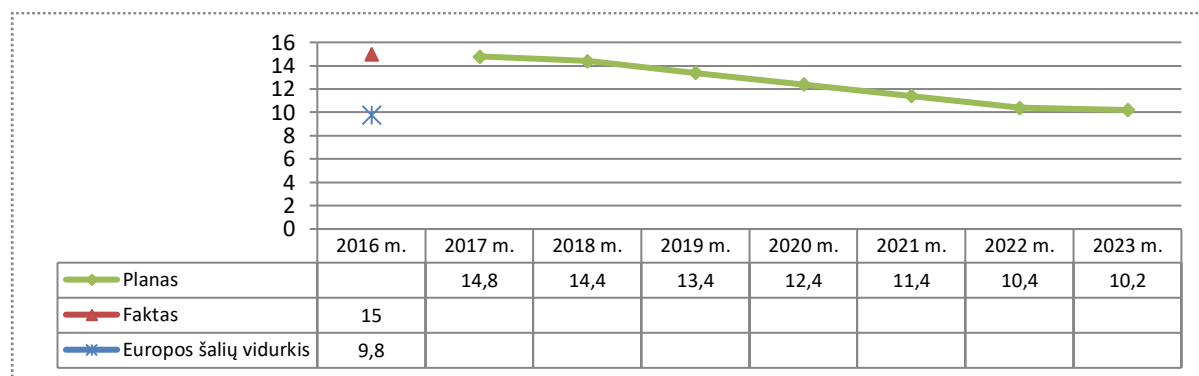
Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo ir jam mažinti skirtų priemonių efektyvumo stebėseną

Psichoaktyviųjų medžiagų stebėseną, atliekama analizuojant faktinę, objektyvią, patikimą ir palyginamą informaciją apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų, alkoholio bei tabako gaminių vartojimo padarinius, leidžia priimti mokslu ir faktiniais duomenimis grįstus sprendimus dėl psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos, paklausos ir žalos mažinimo priemonių. Siekiant duomenų, susijusių su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu, patikimumo,

palyginamumo ir išsamumo, tobulinami duomenų rinkimo metodai atsižvelgiant į ENNSC rekomendacijas. Departamentas koordinuoja narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) teisėtos apyvartos kontrolę, vykdo narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo ir padarinių stebėseną – duomenų vystymą ir tobulinimą, organizuoja ir (ar) atlieka mokslinius ir kitus tyrimus narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos srityse, vykdo Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo (*Reitox*) nacionalinio centro funkcijas.

Strateginis tikslas įgyvendina Valstybinę narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII, ir Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinį veiklos planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 217 „Dėl Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“.

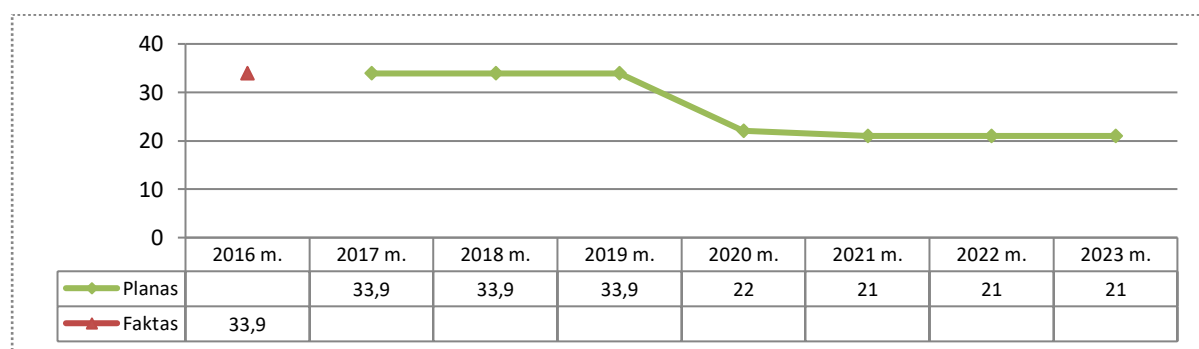
3 grafikas. Alkoholio suvartojimas per metus, tenkantis vienam šalies gyventojui, vyresniam negu 15 metų, litrais absoliutaus alkoholio

Šaltinis: Pasaulio sveikatos organizacija (toliau – PSO)

Efekto kriterijus yra apskaičiuojamas PSO bei apima tiek apskaitytą, tiek neapskaitytą alkoholį. PSO skelbiami duomenys vėluoja dvejus metus. Paskutiniai turimi duomenys yra 2016 m. Šis kriterijus įtrauktas į Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų sąrašą. Įgyvendinant numatytas priemones, susijusias su alkoholio vartojimo mažinimu, siekiama alkoholio vartojimą kasmet sumažinti po 1 litrą absoliutaus alkoholio, tenkanti vienam šalies gyventojui, vyresniam nei 15 metų iki 2023 metų.

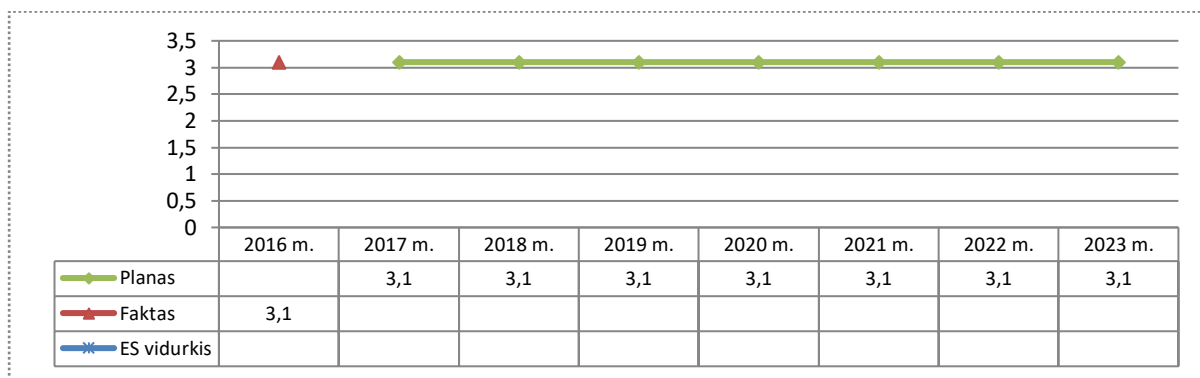
4 grafikas. 15–64 metų Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad rūkė tabako gaminius per paskutinį mėnesį, dalis (procentais)

Šaltinis: Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo tyrimas

Kriterijus numatytas vadovaujantis Departamento kas 4 metus atliekamo Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo bendrojoje populiacijoje rezultatais. Paskutinis tyrimas buvo atliktas 2016 m. ir turėjo būti pakartotas 2020 m. – tačiau dėl COVID-19 pandemijos, šis tyrimas planuojamas atlikti 2021 m. Be to, šis kriterijus įtrauktas į Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų sąrašą. Įgyvendinant numatytas priemones siekiama kasmet nuosekliai mažinti rūkusių tabako gaminius skaičių iki 21 proc., 2023 m.

5 grafikas. Lietuvos gyventojų, per paskutinius 12 mėn. vartojusių narkotines ir psichotropines medžiagas, dalis (procentais)

Šaltinis: Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo tyrimas

Kriterijus numatytas vadovaujantis Departamento kas 4 metus atliekamo Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo bendrojoje populiacijoje rezultatais. Paskutinis tyrimas buvo atliktas 2016 m. ir turėjo būti pakartotas 2020 m. – tačiau dėl COVID-19 pandemijos, šis tyrimas planuojamas atlikti 2021 m. Be to, šis kriterijus įtrauktas į Valstybinės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų sąrašą. Numatomomis įgyvendinti priemonėmis siekiama mažinti narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimo rodiklį.

Efeko kriterijų formuluotės ir jų reikšmės suderinti su 2021–2030 m. Nacionaliniame pažangos plano (NPP), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998, 2 tikslo *Didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtraukti, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį* 2.11 uždavinio *Skatinti sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veiklas ir stiprinti psichologinį (emocinį) visuomenės atsparumą* poveikio rodikliais ir jų siektinomis reikšmėmis.

01.01. programa „NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS BEI VARTOJIMO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMAS IR KOORDINAVIMAS“

- Programa įgyvendina Departamento strateginį tikslą – *Sukurti sveikesnę ir saugesnę visuomenę, kurioje kiekvienam žmogui siekiama padėti išvengti alkoholio, tabako ir narkotikų daromos žalos ar ją sumažinti, taip pat sudaromos galimybės rūpintis savo, šeimos ar bendruomenės narių sveikata, socialine ir ekonomine gerove.*
- Programa yra tęstinė, neterminuota.
- Programos vykdytojas – Departamentas.
- Programos koordinatorius – Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorius Renaldas Čiužas (tel. 8 7066 80 60, el. paštas: renaldas.ciuzas@ntakd.lt).
- Programos vertinimas nebuvo atliktas.
- Siekiami pagrindiniai veiklos rezultatai pateikti 3 lentelėje „Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės“.
- Programa įgyvendina Valstybinę narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programos Tarpinstitucinio veiklos plano atitinkamas priemones.
- Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės bei vartojimo prevencijos įgyvendinimas ir koordinavimas vykdomas vadovaujantis Valstybine narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos 2018–2028 metų programa, Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstituciniu veiklos planu, 2013–2020 m. ES kovos su narkotikais strategija ir 2017–2020 m. ES kovos su narkotikais veiksmų planu ir kitais Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais, susijusiais su Departamento įgyvendinamomis funkcijomis bei PSO, ENNSC, Europos Sąjungos institucijų rekomendacijomis.

2 lentelė. 2021–2023 metų programos tikslai, uždaviniai, priemonės ir asignavimai (tūkst. Eur)

Tikslo, uždavinio, priemonės kodas	Tikslo, uždavinio, priemonės Pavadinimas	Numatomi 2021 metų asignavimai				Numatomi 2022 metų asignavimai				Numatomi 2023 metų asignavimai				TVP KODAS
		iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			
			išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti	
			iš viso	iš jų DU			iš viso	iš jų DU			iš viso	iš jų DU		
Programos tikslas: Užtikrinti efektyvų narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių), tabako ir alkoholio kontrolės bei vartojimo prevencijos įgyvendinimą ir koordinavimą														
01-01	Uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimas													
01-01-01	Priemonė: Plėtoti ir didinti mokslo įrodymais grįstų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonių įvairovę, pasiūlą, aprėptį ir prieinamumą atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikius	50,0	50,0	42,0	0,0	50,0	50,0	42,0	0,0	50,0	50,0	42,0	0,0	TVP-40
01-01-02	Priemonė: Didinti ankstyvosios intervencijos paslaugų prieinamumą vaikams ir jaunimui savivaldybėse, tobulinant specialistų kompetencijas	67,0	67,0	60,0	0,0	67,0	67,0	60,0	0,0	67,0	67,0	60,0	0,0	TVP-40
01-01-03	Priemonė: Teikti psichosocialinės reabilitacijos ir integracijos į darbo rinką paslaugas asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų	1 600,0	1 600,0	0,0	0,0	1 600,0	1 600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	TVP-40
01-02	Uždavinys: Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalos mažinimas													
01-02-01	Priemonė: Taikyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo priemones pasilinksminimo vietų lankytojams ir didelės rizikos narkotikų vartotojams	52,0	52,0	45,0	0,0	52,0	52,0	45,0	0,0	52,0	52,0	45,0	0,0	TVP-40
01-03	Uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos mažinimas													

01-03-01	Priemonė: Veiksmingai koordinuoti ir vykdyti subjektų, kurių veikla susijusi su narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei jų pirtakų teisėta apyvarta, veiklos priežiūrą	62,0	62,0	60,0	0,0	62,0	62,0	60,0	0,0	62,0	62,0	60,0	0,0	TVP-40
01-03-02	Priemonė: Išduoti tabako, alkoholio produktų gamybos ir didmeninės prekybos, etilo alkoholio, prekursorių ir į IV narkotinių medžiagų sąrašą įrašytų medžiagų licencijas, leidimus ir pažymėjimus	54,0	54,0	50,0	0,0	54,0	54,0	50,0	0,0	54,0	54,0	50,0	0,0	
01-03-03	Priemonė: Veiksmingai koordinuoti ir vykdyti subjektų, kurių veikla susijusi su tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių ir alkoholio apyvarta, veiklos priežiūrą	77,0	77,0	70,0	0,0	77,0	77,0	70,0	0,0	77,0	77,0	70,0	0,0	TVP-40
01-03-04	Priemonė: Didinti ūkio subjektų, kurių veikla susijusi su psichoaktyviųjų medžiagų bei narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirtakų (prekursorių) teisėta apyvarta, kompetencijas naudojant inovatyvius metodus / įrankius	77,0	77,0	70,0	0,0	77,0	77,0	70,0	0,0	77,0	77,0	70,0	0,0	TVP-40
01-03-05	Priemonė: Vykdyti į Europos Komisijos bendrąjį registravimo portalą EU-CEG teikiamos informacijos apie tabako gaminius ir elektronines cigaretes, teikiamas Lietuvos rinkai, stebėseną	42,0	42,0	40,0	0,0	42,0	42,0	40,0	0,0	42,0	42,0	40,0	0,0	
01-04	Uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo ir jam mažinti skirtų priemonių efektyvumo stebėseną													
01-04-01	Priemonė: Vykdyti naujų psichoaktyvų efektą sukeliančių medžiagų stebėseną, atlikti analizę ir rizikos vertinimą bei teikti siūlymus dėl rinkos ribojimo priemonių taikymo	60,0	60,0	60,0	0,0	60,0	60,0	60,0	0,0	60,0	60,0	60,0	0,0	
01-04-02	Priemonė: Vykdyti tabako ir alkoholio produktų didmeninės prekybos, gamybos, etilo alkoholio pirkimo ir panaudojimo duomenų stebėseną naudojantis elektroninėmis priemonėmis	45,0	45,0	40,0	0,0	45,0	45,0	40,0	0,0	45,0	45,0	40,0	0,0	

01-04-03	Priemonė: Įgyvendinti Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo (Reitox) nacionalinio centro funkcijas Lietuvoje	50,0	50,0	50,0	0,0	50,0	50,0	50,0	0,0	50,0	50,0	50,0	0,0	
01-04-04	Priemonė: Koordinuoti Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano atnaujinimą ir įgyvendinimą siekiant įgyvendinti Programoje nustatytus tikslus, uždavinius ir kryptis	17,0	17,0	12,0	0,0	17,0	17,0	12,0	0,0	17,0	17,0	12,0	0,0	
01-04-05	Priemonė: Teikti visuomenei savalaikę ir patikimą informaciją apie NTAKD veiklą, psichoaktyvių medžiagų vartojimo tendencijas, prevenciją ir padarinius	40,0	40,0	40,0	0,0	40,0	40,0	40,0	0,0	40,0	40,0	40,0	0,0	
01-04-06	Priemonė: Atlikti narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimo tyrimus naudojant inovatyvius metodus	30,0	30,0	30,0	0,0	30,0	30,0	30,0	0,0	30,0	30,0	30,0	0,0	TVP-40
01-04-07	Priemonė: Bendradarbiaujant su valstybės institucijomis užtikrinti Lietuvos Respublikos pozicijų rengimą, derinimą ir pristatymą Europos Sąjungos ir tarptautiniuose forumuose	85,0	85,0	40,0	0,0	85,0	85,0	40,0	0,0	85,0	85,0	40,0	0,0	
01-05	Uždavinys: Kokybiškai ir efektyviai valdyti NTAKD išteklius													
01-05-01	Priemonė: Užtikrinti NTAKD efektyvią veiklą, tinkamą žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymą	232,0	232,0	145,0	0,0	232,0	232,0	145,0	0,0	232,0	232,0	145,0	0,0	
1. Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas		1 040,0	1 040,0	854,0	0,0	1 040,0	1 040,0	854,0	0,0	1 040,0	1 040,0	854,0	0,0	
Iš jo:														
1.1. bendrojo finansavimo lėšos														
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos														
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos														
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)		1 600,0	1 600,0	0,0	0,0	1 600,0	1 600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Iš viso programai finansuoti (1+2)		2 640,0	2 640,0	854,0	0,0	2 640,0	2 640,0	854,0	0,0	1 040,0	1 040,0	854,0	0,0	

3 lentelė. Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės				TVP KODAS
		2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	
Tikslas: Sukurti sveikesnę ir saugesnę visuomenę, kurioje kiekvienam žmogui siekiama padėti išvengti alkoholio, tabako ir narkotikų daromos žalos ar ją sumažinti, taip pat sudaromos galimybės rūpintis savo, šeimos ar bendruomenės narių sveikata, socialine ir ekonomine gerove						
R-01-01-01	15–16 m. mokinių, bent kartą vartojusių kanapes, dalis (ne daugiau kaip x procentų ataskaitiniais metais) (procentais)	18,3	18	17,7	17,7	
R-01-01-02	18–74 m. amžiaus asmenų, nurodžiusių kad vartojo alkoholio produktus per paskutinį mėnesį (nedaugiau kaip x procentų ataskaitiniais metais) (procentais)	63	60	57	55	
R-01-01-03	Lietuvos gyventojų, nurodžiusių, kad sėkmingai metė rūkyti, dalis nuo mėginusių mesti rūkyti (procentais)	32	34	36	36	TVP – 40
R-01-01-04	Mirčių, susijusių su narkotikais, atvejų skaičius (ne daugiau kaip x atvejų 1 mln. gyventojų) (atvejai 1 mln. 15–64 m. gyventojų)	35	30	25	20	TVP – 40
1 uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimas						
P-01-01-01-01	Naujų interneto svetainėse www.askritiskas.lt , www.nerukysiu.lt , www.kaveikiavaikai.lt lankytojų dalis, nuo visų svetainių lankytojų skaičiaus (procentais)	–	40	50	55	TVP – 40
P-01-01-01-02	Savivaldybių, kurių specialistai patobulino kompetencijas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės užtikrinimo srityje, dalis (procentais)	–	20	30	40	
P-01-01-01-03	14–21 m. jaunų asmenų, baigusių Ankstyvosios intervencijos programos užsiėmimus, dalis nuo visų pradėjusių lankyti užsiėmimus, skaičiaus Lietuvoje (procentais)	72	74	76	78	TVP – 40
P-01-01-01-04	Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, kuriems suteiktos socialinės psichologinės reabilitacijos paslaugos, skaičius	340	270	60	–	13

2 uždavinys: Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalos mažinimas						
P-01-01-02-01	Masinių renginių lankytojų, informuotų saugios elgsenos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu klausimais, skaičius	20 000	12 000	13 000	13 000	TVP – 40
3 uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų pasiūlos mažinimas						
P-01-01-03-01	Organizuotų valstybės ir (ar) savivaldybių įstaigoms ir (ar) institucijoms, ūkio subjektams, vykdančioms veiklą su alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais, mokymų skaičius	4	4	4	4	TVP – 40
P-01-01-03-02	Didelės ir vidutinės rizikos grupėms priklausančių ūkio subjektų, planinių patikrinimų dalis alkoholio produktų ir tabako gaminių priežiūros srityje, palyginti su visais planiniais patikrinimais (procentais)	80	80	85	85	
P-01-01-03-03	Bendradarbiaujant su kitomis valstybę alkoholio ir tabako kontrolę vykdančiomis institucijomis organizuotų ir vykdytų ūkio subjektų, vykdančių veiklą su alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais, patikrinimų skaičius, ne mažiau kaip	77	80	85	90	TVP – 40
P-01-01-03-04	Patikrintų subjektų, vykdančių veiklą, susijusią su prekursoriais, dalis nuo visų ūkio subjektų, kurie vykdo veiklą, susijusią su prekursoriais (procentais)	37	35	33	18	
P-01-01-03-05	Organizuotų valstybės ir (ar) savivaldybių įstaigoms ir (ar) institucijoms, ūkio subjektams, vykdančioms veiklą su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis ir jų prekursoriais, mokymų skaičius	4	4	4	4	
P-01-01-03-06	Atliktų alkoholio ir tabako verslo vietų tankumo pagal savivaldybių išduotas licencijas tyrimų skaičius	1	1	1	1	
P-01-01-03-07	Tabako ir su tabako gaminiais susijusių gaminių, pateiktų į Europos Komisijos bendrąjį registravimo portalą EU-CEG, atitikties nustatytiems teisės aktuose reikalavimams įvertinimas (skaičius)	12	12	12	12	
4 uždavinys: Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo ir jam mažinti skirtų priemonių efektyvumo stebėseną						
P-01-01-04-01	Išanalizuotos ir pagal greito keitimosi informacija apie naujas psichoaktyviasias medžiagas mechanizmo reikalavimus pateiktos informacijos apie naujų	92	92	92	92	TVP – 40

	psichoaktyviųjų medžiagų atsiradimą rinkoje dalis, kuriai atlikus rizikos vertinimą taikomos rinkos ribojimo priemonės (procentais)					
P-01-01-04-02	Teigiamai įvertintų suteiktų elektroninių administracinių paslaugų dalis nuo bendro įvertintų elektroninių paslaugų skaičiaus (procentais)	80	85	90	90	
P-01-01-04-03	Atlikta metinių narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jo padarinių, narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų prekursorių bei į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų apyvartos stebėsenos duomenų analizė ir vertinimas (skaičius)	2	2	2	2	
P-01-01-04-04	Atliktų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo paplitimo naudojant inovatyvius metodus tyrimų skaičius	3	3	3	3	
5 uždavinys: Kokybiškai ir efektyviai valdyti NTAKD išteklius						
P-01-01-05-01	Skaitmeniniu būdu tvarkomų dokumentų skaičius elektroninėje erdvėje ne mažiau kaip (procentais)	–	60	70	70	
P-01-01-05-02	Elektroninėmis priemonėmis atlikti prekių, paslaugų ir darbų mažos vertės viešieji pirkimai, ne mažiau kaip (procentais)	–	70	75	75	
P-01-01-05-03	Surengtų NTAKD darbuotojams, komandinio darbo ir vidinės komunikacijos gerinimo klausimais, mokymų / seminarų skaičius	–	2	3	3	

IV SKYRIUS

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI IR VALDYMO IŠLAIDOS

4 lentelė. Informacija apie žmogiškuosius išteklius, asignavimus jiems išlaikyti ir valdymo išlaidas (tūkst. Eur)

Institucijos / įstaigos pavadinimas	2020 metai				2021 metai				2022 metai				2023 metai			
	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos**	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos**	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos**	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos**
	iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai		
Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas	38	32	721	17	38	32	854	17	38	32	854	17	38	32	854	17
Iš viso	38	32	721	17	38	32	854	17	38	32	854	17	38	32	854	17

**Valdymo išlaidos skaičiuojamos, kaip tai reglamentuota Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakyme Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“. Informacija teikiama apie asignavimų valdytojus, kurie nurodyti minėto įsakymo 2 priede.

V SKYRIUS
VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

5 lentelė. Veiklos efektyvumo didinimo kryptys

Bendrosios veiklos sritis	Planuojami atlikti darbai	Laukiamas rezultatas	Igyvendinimo terminas
Dokumentų valdymo ir administravimo srityje	Tobulinti institucijos dokumentų valdymą, padidinant elektroninėje erdvėje skaitmeniniu būdu tvarkomų dokumentų skaičių	Skaitmeniniu būdu tvarkomų dokumentų skaičius elektroninėje erdvėje ne mažiau kaip (procentais)	2021 m. – ne mažiau kaip 60 procentų 2022 m. – ne mažiau kaip 70 procentų 2023 m. – ne mažiau kaip 70 procentų
	Plėsti elektroninių dokumentų rengimą ir tvarkymą naudojant Elektroninių dokumentų valdymo sistemą (eDVS)	Per ataskaitinius biudžetinius metus įstaigos gautų ir sudarytų (įskaitant ir siunčiamų) elektroninių dokumentų dalis, nuo visų per ataskaitinius biudžetinius metus gautų ir sudarytų dokumentų skaičiaus, ne mažiau kaip (procentais)	2021 m. – ne mažiau kaip 50 procentų 2022 m. – ne mažiau kaip 50 procentų 2023 m. – ne mažiau kaip 60 procentų
	Siunčiamiems dokumentams pristatyti naudoti E. pristatymo informacinę sistemą	Siunčiamų dokumentų dalis nuo visų siunčiamų elektroninių dokumentų, procentais	2021 m. – ne mažiau kaip 25 procentų 2022 m. – ne mažiau kaip 30 procentų 2023 m. – ne mažiau kaip 35 procentų
Personalo valdymo srityje	Organizuoti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, ypatingą dėmesį skiriant komandos darbo ir vidinės komunikacijos gerinimui	Surengtų darbuotojams, komandinio darbo ir vidinės komunikacijos gerinimo klausimais, mokymų / seminarų skaičius – 2	2021 m. II, IV ketv.
	Užtikrinti efektyvų žmogiškųjų išteklių valdymą, diegiant ir tobulinant pažangias personalo valdymo priemones	Įsitraukimo / pasitenkinimo darbu / motyvacijos / grįžtamojo ryšio / organizacinės kultūros tyrimas	2021 m. II–III ketv.

Viešųjų pirkimų srityje	Didinti elektroninėmis priemonėmis atliekamus prekių, paslaugų ir darbų mažos vertės viešuosius pirkimus	Elektroninėmis priemonėmis atlikti prekių, paslaugų ir darbų mažos vertės viešieji pirkimai, ne mažiau kaip 70 procentų	2021 m.
	Skatinti viešuosiuose pirkimuose plačiau taikyti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų	Supaprastinti pirkimai, kuriuose pasiūlymai vertinami vadovaujantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijumi, sudarys ne mažiau kaip 25 procentų	2021 m.
	Stiprinti viešųjų pirkimų vidaus kontrolę	Atlikti viešųjų pirkimų vidinių taisyklių peržiūrą ir, prireikus, jas pakeisti	2021 m. – II ketv. 2022 m. – II ketv. 2023 m. – II ketv.
Veiklos efektyvumo didinimo ir kokybės vadybos sistemos tobulinimo srityje	Užtikrinti veiksmingą ir efektyvų informacinių sistemų palaikymą, vystymą, integraciją ir saugumą	Organizuotas ir įvykdytas turimos kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas, palaikymas ir priežiūra	2021 m.
		Pratęstos kompiuterizuotų darbo vietų programinės įrangos licencijos	